DÎVÂN (SABRÎ)*

şiirler
Sabrî, Hüseyin Sabrî (d. 1256/1841 - ö. 1323/1906)

ISBN: 978-9944-237-87-1

Abdulhadi Uysal

19. yüzyılda Osmancık'ta yaşamış bir âlim ve şair olan Hüseyin Sabri Efendi'nin şiirlerinin yer aldığı eseri. *Dîvân* nüshasının 53 sayfadan ibaret olduğu anlaşılmakla beraber bunun yalnızca 18 sayfası günümüze ulaşabilmiştir, gerisi zayi olmuştur. Klasik divan tertiplerinde olduğu gibi şiirler kafiyenin son harfine göre sıralanmış lakin yer yer harflerin alfabedeki sırasına uyulmamıştır, Mesela divanda "nûn" harfiyle biten bir şiirin ardından son harfi "râ" olan bir şiirin geldiği dikkat çekmektedir.

Hüseyin Sabri Efendi'nin *Dîvân*'ının bugüne ulaşan kısımlarındaki şiirlerinin ekseriyetini bazı içli şiirler ile dostları, hocaları ve yaşadığı muhitin önde gelen şahsiyetleriyle alakalı kaleme aldığı methiyeler ve vefat gibi bazı hadiselerle alakalı tarihler teşkil etmektedir. Haklarında şiir yazdığı hocaları arasında Çorum müftüsü Ahmed Feyzi Efendi (*Dîvân,* s. 28), Kara Ali-zâde Tâhir Efendi (s. 29) ile şiirde üstadı olarak andığı Kâmil adlı bir hocası (s. 53) bulunmaktadır. Ayrıca eserde Çorum kazası hakkında bir şiir (s. 17), muhtemelen kendi kız kardeşlerinin vefatına dair mısralar (s. 24), Âşık Nûrî'ye ait olduğu anlaşılan bir şiir (s. 26), 15. asırda Osmancık'ta yaşamış bir derviş olan Koyun Baba hakkında bir şiir (s. 29-30) ile şairin yakınları olduğu anlaşılan Kâtib Hüseyin Efendi (s. 30), Süleyman Efendi (s. 31), Onbaşı Mehmed Ağa (s. 50), camii hatibi Süleyman Efendi (s. 50) için yazdığı manzumeler bulunmaktadır. Bunlardan şairin hayatı, yakın çevresi ve yaşadığı muhit olan Osmancık ile alakalı bazı bilgiler edinmek mümkündür.

---

* *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*, http://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/divan-sabri-tees-1984. [Erişim Tarihi: 17 Ocak 2023]. Maddenin yayın tarihi: 30 Mart 2022.

Hüseyin Sabri Efendi'nin kaynaklarda bahsedilen ancak nerede olduğu bilinmediği için hakkında bir inceleme yapılamayan yazma *Dîvân*'ının bilinen tek nüshası Osmancık'ta hususi bir kütüphanede bulunmakta iken 2018'de Süleymaniye Kütüphanesi'nin Yazma Bağışlar koleksiyonuna intikal etmiştir. *Dîvân*, 1299/1881-82 senesinde tamamlanmıştır. Aynı zamanda devlet memuru olan Hüseyin Sabri Efendi 1894 yılında tanzim edilen sicil dosyasında "*Bir dîvânlık eş'ârım var ise de masârıf-ı tab'ıyye karşılığı nukûdun mefkûdiyeti cihet[iy]le tab' u neşrine muvaffak olamadım.*" sözleriyle imkânsızlıklar yüzünden *Dîvân*'ını bastıramadığını ifade etmiştir (Uysal 2017: 333). Hüseyin Sabri Efendi'nin kendi hattından çıkan diğer eserlerle kıyaslandığında yazısı güzel olmayan ve itinalı bir şekilde tertip edilmemiş olan eserin bu hâliyle bir müsvedde görünümü arz ettiği ve şairin bu şiirleri bilahare temize çekme niyetiyle yazdığı düşünülebilir. Nitekim bazı beyitlerin üzerine şair tarafından "takdîm-te'hîr vardır" şeklinde notların düşüldüğü görülmektedir (s. 50). Abdullah Ercan, Çorumlu şairlere dair eserinde şairin el yazma bir divanının varlığından söz eder ve şiirlerinden bazı örnekler verir ki, bunlar yukarıda bahsedilen nüshada bulunmamaktadır (Ercan 1991: 199-201). Bu durum, Ercan'ın divanın temize çekilmiş ve tam bir nüshasını görüp kullandığını düşündürmektedir. *Dîvân,* Abdulhadi Uysal tarafından tanıtılmıştır (2017).

Şairin biyografisi için bk. "Sabrî, Hüseyin Sabrî". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.* http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-huseyin-sabri-mdbir

Eserden Örnekler

Sabrî bu cihandan gidicek dâr-ı bekāya
Yâd olmak için bunca gazelden eserim var (Ercan 1991: 201)

*

Çekdiğim Yâ Rab nedir hergiz rakīblerden sitem
Bir iki üç beş değil cevr-i firâvân eyleyen (*Dîvân*, s. 22)

*

Vâh sana eyvâh sana yazıklar oldu ey gönül
Görmesin cennet yüzü adâvet-i kalb eyleyen (*Dîvân*, s. 23)

*

Şâ‘irin her sözünü zâhirine haml etme
Gâhî mahbûbdan olur kasdı Cenâb-ı Hallâk (*Dîvân*, s. 27).

Kaynakça

Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), ŞD. 1051/56/2. (Şairin 1 Kânûnısâni 1321/14 Ocak 1906'da vefat ettiğini ortaya koyan ve bu konuda literatürdeki karışıklığı gideren yeni tespit edilen arşiv belgesi).

Ercan, Abdullah (1991). *XIV. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler.* Çorum: Hitit Festivali Komitesi.

Hüseyin Sabri Efendi. *Dîvân.* Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, Nu. 9684.

Uysal, Abdulhadi (2017). "İsmi Unutulmuş Bir Müellif: Osmancıklı Hüseyin Sabri Efendi'nin Hayatı ve Eserleri", *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* (10): 327-348.